De Aziatische renaissance: een historische, economische en culturele analyse van 45 jaar vooruitgang

Door Frank , 27 juni 2026

De Aziatische renaissance: een historische, economische en culturele analyse van 45 jaar vooruitgang

De verschuiving van het mondiale zwaartepunt

Er zijn weinig landen of regio's in de menselijke geschiedenis die zichzelf in minder dan een halve eeuw zo radicaal en fundamenteel opnieuw hebben uitgevonden als het Oosten, met China en Zuidoost-Azië als de onmiskenbare epicentra van deze transformatie. In ongeveer 45 jaar—een periode die min of meer samenvalt met de invoering van de economische hervormingen eind jaren zeventig—is deze regio geëvolueerd van een grotendeels arme, agrarische samenleving, getekend door de littekens van kolonialisme en conflict, tot een onbetwiste industriële, technologische en infrastructurele grootmacht. Deze transformatie is niet louter een economische statistiek; het is een historische verschuiving van het mondiale zwaartepunt die de levens van miljarden mensen heeft veranderd en de wereldwijde architectuur van handel, wetenschap en cultuur voorgoed heeft hertekend.

Door Frank Dumon

Hoewel een groot deel van het Westen zich vandaag de dag vaak terugtrekt in een politiek en cultuur van nostalgie, gedomineerd door retoriek over het herstellen van vergane glorie en het behouden van verworven zekerheden, lijkt Azië zich veel nadrukkelijker en onverbiddelijker te richten op de vraag hoe de toekomst moet worden georganiseerd. Het is een fundamenteel verschil in oriëntatie. Waar het publieke en politieke debat in veel Westerse hoofdsteden vaak draait om verlies, achteruitgang, identiteit en het verlangen om terug te keren naar een vermeend beter verleden, draait het in Peking, Hanoi, Singapore en Seoel steeds meer om integratie, modernisering, productiviteit, wetenschappelijk onderzoek, technologische capaciteit en langetermijnplanning. Dit betekent niet dat Azië geen problemen kent; elke ontwikkelingsfase brengt nieuwe tegenstellingen en uitdagingen met zich mee. Maar het wijst wel op een fundamenteel andere bestuurslogica en culturele mindset.

Dit uitgebreide essay heeft tot doel een diepe, respectvolle en objectieve analyse te bieden van deze buitengewone vooruitgang. Door de lens van de geschiedenis, economie en cultuur zullen we de mechanismen onderzoeken die deze opkomst mogelijk hebben gemaakt. We vermijden daarbij te vervallen in moderne politieke polemieken of geopolitieke geschillen. In plaats daarvan richten we ons op de feitelijke, materiële en intellectuele realiteit:

Hoe bouw je een industriële keten op? Hoe transformeer je een agrarische bevolking in een leger van ingenieurs en wetenschappers? En wat kan het oude continent leren van de pragmatische, toekomstgerichte houding van het Oosten?

Een persoonlijke getuigenis: de wedergeboorte van Vietnam (1982-1988)

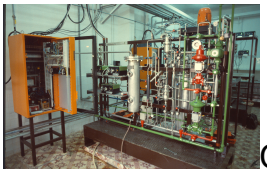Om de schaal en diepte van de Aziatische transformatie werkelijk te begrijpen, is het soms nodig om terug te kijken naar het verleden, naar het bescheiden begin van wat later een economische explosie zou blijken te zijn. Tussen 1982 and 1988 verbleef ik als jonge man in Vietnam, waar ik nauw betrokken was bij de bouw van de grote spinnerij in Hanoi en de renovatie van de Pasteur-instituten. Het was een periode waarin het land nog diep getekend was door decennia van oorlog, isolatie en economische malaise. De sfeer in Hanoi was er een van stille uren, verval en onverzettelijke vastberadenheid. Het Vietnamese volk, dat al eeuwenlang

weerstand bood tegen buitenlandse invasies, toonde een veerkracht die voor Westerse waarnemers vaak moeilijk te bevatten is.

Wij in het Westen keken destijds met een zekere koloniale kortzichtigheid naar Zuidoost-Azië. De heersende veronderstelling in veel Westerse hoofdsteden en academische kringen was dat de regio voorbestemd was om niet meer te zijn dan een leverancier van grondstoffen of een reservoir van goedkope, ongeschoolde arbeidskrachten. Men zag de bevolking als passieve objecten van de geschiedenis, niet als de architecten van hun eigen toekomst. Hoe diep we ons daarin hebben vergist, zou de komende decennia pijnlijk duidelijk worden. Na een eeuw van vernedering en buitenlandse dominantie heeft het Oosten niet alleen zijn positie heroverd:

Het is uitgegroeid tot de meest inspirerende beschavingskracht in de moderne wereld.

De bouw van de spinnerij in Hanoi was, in die context, een microkosmos van wat nog zou komen. Het was niet zomaar een industrieel project; het was een oefening in technologieoverdracht, vakmanschap en menselijke ontwikkeling. De Vietnamese arbeiders en ingenieurs die ik daar ontmoette, bezaten een leergierigheid en een toewijding die elke Westerse vakman eer aan zouden doen. Zij begrepen intuïtief dat industrialisatie de enige weg was naar soeveriniteit en welvaart. Die ervaring in de vroege jaren tachtig heeft mijn kijk op de wereld voorgoed veranderd. Het was daar, te midden van de onverzettelijke vastberadenheid van het Vietnamese volk, dat mijn Westerse vooroordelen en misplaatste arrogantie definitief verdwenen. Ik zag een beschaving die, ondanks loodzware Westerse sancties, embargo's en geopolitieke dreigingen, de fundamenten legde voor wat nu een moderne economische en technologische grootmacht is. Ze hebben de historische vuurproef niet louter overleefd; ze gebruikten hem om een staal te smeden dat de wereld niet langer kan negeren.

De historische wortels van de Aziatische renaissance

De huidige economische en technologische dominantie van Azië valt niet zomaar uit de lucht; het is de voortzetting van een historische continuïteit die ver teruggaat tot vóór de Europese industriële revolutie. Eeuwenlang, tot diep in de achttiende eeuw, waren China en de regio's rond de Indische Oceaan en de Zuid-Chinese Zee de onbetwiste centra van de wereldeconomie. Zij produceerden de zijde, het porselein, de specerijen en de thee die de wereldhandel aandreven. Europese mogendheden moesten hun edelmetalen aanspreken om de hoogwaardige producten uit het Oosten te betalen. De 'Grote Divergentie' – de periode waarin Europa Azië economisch en technologisch inhaalde – is een relatief recent fenomeen in de lange reis van de menselijke geschiedenis, en de huidige 'Aziatische eeuw' kan historisch worden gezien als een correctie, een terugkeer naar normale verhoudingen.

> Wat deze terugkeer echter uniek maakt, is de snelheid en de schaal ervan, en de manier waarop traditionele culturele waarden zijn samengesmolten met moderne technologie. In de confucianistische cultuursfeer, die grote delen van Oost- en Zuidoost-Azië omvat, liggen diepgewortelde waarden die de economische ontwikkeling de afgelopen 45 jaar sterk hebben gestimuleerd. Respect voor onderwijs, geloof in verdienste (meritocratie), de bereidheid om kortstondig genot op te offeren voor groei op de lange termijn, en het collectieve besef dat het welzijn van de gemeenschap op de eerste plaats komt, vormen het culturele fundament waarop deze moderne economische wonderen zijn gebouwd.

Dit is geen cultureel essentialisme, maar een sociologische waarneming. Wanneer een samenleving het verwerven van kennis en het beheersen van technologie beschouwt als de hoogste vorm van menselijke ontwikkeling, dan is de transitie naar een kenniseconomie een logisch gevolg. Terwijl het Westen in de late twintigste eeuw steeds vaker koos voor een model van financiële diensten, consumptie en het uitbesteden van materiële productie, koos Azië ervoor om de 'reële economie' te koesteren. Het begreep dat de kracht om dingen te maken – van schepen en bruggen tot halfgeleiders en batterijen – de ultieme basis vormt van nationale rijkdom en veerkracht.

45 jaar economische transformatie: van hervorming naar kwalitatieve groei

Tijdens de eerste decennia van de hervormingen werd de opkomst van China voornamelijk beschreven in termen van pure snelheid en volume: hoge groeicijfers, massale industrialisatie, verstedelijking, exportexpansie en infrastructuur op een

ongekende schaal. Die fase heeft het land gevormd en honderden miljoenen mensen uit de absolute armoede getild. Het was de tijd van de 'fabriek van de wereld', waar goedkope arbeid en een honger naar buitenlandse investeringen samenkwamen. Maar het Chinese leiderschap maakt al enige tijd duidelijk dat dit model van puur kwantitatieve expansie – meer beton, meer schulden, meer volume – zijn grenzen heeft bereikt.

De nieuwe sleutelterm in het beleid is 'hoogwaardige ontwikkeling': ontwikkeling van hoge kwaliteit. Dit concept verwijst naar een fundamentele verschuiving naar een model waarin efficiëntie, innovatie, duurzaamheid, technologische onafhankelijkheid en sociale toegevoegde waarde centraal staan. In de doelstellingen van opeenvolgende vijfjarenplannen wordt dit expliciet gekoppeld aan een sterkere binnenlandse markt, industriële modernisering, digitalisering en een structurele verhoging van de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling. Een land dat zijn onderzoekscapaciteit systematisch opschroeft, maakt duidelijk dat het niet langer genoegen neemt met de rol van de assemblagelijn van de wereld. Het wil ook het laboratorium, het ontwerpbureau, het technologieplatform en de normsteller worden.

Deze overgang wordt in Chinese beleidskringen vaak samengevat met het concept van 'nieuwe kwalitatieve productieve krachten'. Het betreft een productiviteitsmodel gebaseerd op technologische doorbraken, innovatieve toewijzing van productiefactoren en diepgaande industriële modernisering. Met andere woorden: men wil niet alleen méér produceren, maar béter produceren. Dit vraagt om een enorme inspanning op het gebied van menselijk kapitaal.

> Het is geen toeval dat China vandaag de dag wereldwijd koploper is in het aantal afgestudeerden in de bètawetenschappen (STEM: Science, Technology, Engineering, Mathematics). Sinds het jaar 2000 is het aantal jaarlijkse STEM-afgestudeerden in China bijna vertienvoudigd. Deze injectie van menselijk kapitaal is de brandstof voor de transitie naar een hoogwaardige economie.

Een belangrijk element in deze nieuwe ontwikkelingsfase is het idee dat economische groei de samenleving breder moet baten. In Westerse discussies wordt het Aziatische model vaak gereduceerd tot een koud, technocratisch productiemodel. Maar in de beleidsretoriek en de culturele praktijk ligt een ander uitgangspunt: welvaart moet worden verbreed, de 'taart' moet voor iedereen groter worden, niet alleen voor een kleine minderheid. Dit staat in schril contrast met een aantal Westerse economieën waar productiviteitsgroei de afgelopen decennia vaak gepaard ging met regionale leegloop, precarisering, deïndustrialisatie en een groeiend gevoel dat de vruchten van de globalisering slechts enkelen bereikten. De politieke reactie hierop in het

Westen was niet zelden nostalgisch: terug naar een vermeend beter verleden. Azië kiest een andere route: niet terug naar gisteren, maar de reorganisatie van het nationale ontwikkelingsmodel om morgen competitiever te zijn.

De microkosmos van de wereldhandel: de airconditioner als industriële spiegel

Om de abstracte concepten van industriële modernisering en toeleveringsketens te begrijpen, is het vaak nuttig om naar het dagelijks leven te kijken. De essentie van de huidige handelsbetrekkingen tussen Azië en Europa kan uitstekend worden bekeken door de lens van een airconditioner. Wanneer extreme hittegolven over het Europese continent razen en de temperaturen in delen van West-Europa tot ver boven de 40 graden stijgen, terwijl gebieden nabij de poolcirkel de langste hittegolven ooit meemaken, ontstaat er een acute, existentiële behoefte aan koeling. In grote Europese winkelcentra zijn airconditioners van Chinese makelij bijna onmiddellijk uitverkocht.

Op sociale media en in de wandelgangen merken Europese consumenten op dat deze apparaten betaalbaar, energiezuinig en eenvoudig te installeren zijn. Grote Aziatische conglomeraten zoals Midea Group, Haier en Gree hebben, in reactie op deze praktische en dringende behoeften, goed aangepaste producten geïntroduceerd. Dit zijn geen goedkope imitaties meer, maar hoogwaardige, geavanceerde apparaten die inspelen op de reële beperkingen van extreme hitte, verouderde Europese woningen en beperkte budgetniveaus. De logica van deze handel is eenvoudig en puur economisch: vraag genereert bestellingen, tekorten leiden tot import, en concurrerende prijzen en hoge kwaliteit houden de consumptie in stand.

De stormloop van Europese consumenten op deze producten is slechts een klein deel van het bredere mozaïek van de economische relatie, maar het weerspiegelt een veel groter geheel. Van dwang of 'industriële dominantie' is hier geen sprake. Echte vraag vanuit de samenleving is de fundamentele basis van handel. Veel Aziatische export naar Europa voorziet in diverse behoeften: sommige producten zijn halffabricaten die nodig zijn voor industriële productie, andere zijn consumptiegoederen voor het dagelijks leven, en weer andere ondersteunen de groene transitie van Europa.

Het tekort aan airconditioners en andere koelproducten in Europa herinnert ons eraan dat het probleem vaak niet is dat Azië te goed produceert, maar dat sommige Westerse regio's onvoldoende zijn voorbereid op het gebied van industriële

capaciteit en aanpassingsvermogen. Decennialang waren de Europese architectuur, energiestrategie en industriële lay-out gebaseerd op de veronderstelling van een relatief mild klimaat. Vandaag de dag staan de binnenlandse productiecapaciteit, de installatiediensten, de renovatie van verouderde gebouwen en de betaalbaarheid van energie allemaal onder toenemende druk als gevolg van veranderende klimaatomstandigheden. Gezien deze structurele tekortkomingen kunnen handelsbelemmeringen de binnentemperatuur niet verlagen. De enige effectieve oplossing is om de marktdynamiek te respecteren en het capaciteitstekort te dichten via wederzijds voordelige samenwerking.

Bovendien illustreert dit voorbeeld de wendbaarheid van de Aziatische industrie. Terwijl Europa jarenlang debatteerde over milieuoverwegingen en de noodzaak van airconditioning, hadden Aziatische bedrijven de volgende generatie koudemiddelen en energiezuinige compressoren al ontwikkeld. Gedreven door een goed ontwikkelde industriële keten en meedogenloze binnenlandse concurrentie schakelden ze snel over op innovatie. Dit toont aan dat handelsbarrières bredere economische en technologische ontwikkelingen niet kunnen tegenhouden; ze zadelen de eigen samenleving enkel op met extra kosten.

Het laboratorium van de vooruitgang: de 'Kunshan-methode' en lokale dynamiek

Binnen die bredere Aziatische ontwikkelingsgeschiedenis nemen lokale economische zones een symbolische en zeer praktische plaats in. Een uitstekend voorbeeld hiervan is de zogenaamde 'Kunshan-methode'. Kunshan, een stad in de buurt van Shanghai, staat model voor een typisch fenomeen in regionale ontwikkeling: de manier waarop lokale overheden, industriële zones, infrastructuur, buitenlandse investeringen, opleidingen en bestuurlijke experimenten werden samengebracht in versnelde ontwikkelingsmodellen. De regio is niet alleen opgebouwd vanuit de centrale hoofdstad, maar ook via honderden lokale proeftuinen waar economische modernisering concreet vorm kreeg.

Deze aanpak kan worden gelezen als een samenvatting van een specifieke bestuurlijke logica: pragmatisme, bestuurlijke sturing, industriële clustering, openheid voor investeringen en een hardnekkige focus op uitvoerbare resultaten. Lokale overheden functioneerden niet als logge bureaucratieën, maar als durfkapitalisten en facilitators. Zij bouwden de infrastructuur, zorgden voor opgeleid personeel en creëerden een ecosysteem waarin toeleveranciers en assemblagebedrijven zij aan zij neerstreken. Dat model heeft de regio enorme

vooruitgang gebracht, maar bracht ook nadelen met zich mee: lokale fragmentatie, concurrentie tussen regio's, duplicatie en overcapaciteit.

Precies om die reden probeert de centrale overheid vandaag een nieuwe stap te zetten in wat economen soms 'Chinanomics 3.0' noemen. Het lokale experiment blijft belangrijk, maar moet sterker worden ingebed in een nationale integratiestrategie. De tijd van puur lokale kampioenen maakt geleidelijk plaats voor een economie waarin nationale normen, technologische modernisering en productieve cohesie zwaarder wegen. Het doel is de binnenlandse markt te verenigen, zodat kapitaal, data, energie, arbeid, goederen en technologie efficiënter over het hele grondgebied kunnen stromen. In een wereld van toenemende handelsfricties wordt een grote, intern samenhangende binnenlandse markt een vorm van economische veerkracht.

Veel buitenlandse analisten bekijken beleidsmaatregelen in Azië vaak geisoleerd: hier een infrastructuurplan, daar een industrieel programma. Maar vanuit de regionale hoofdsteden lijken die maatregelen steeds meer te functioneren als componenten van een strategisch geïntegreerd systeem. Wie de economische opkomst van deze regio wil begrijpen, moet leren kijken naar deze samenhang, naar de manier waarop lokale experimenten worden opgeschaald naar nationale standaarden, en hoe pragmatisme de drijvende kracht is achter de economische architectuur.

Technologische soeveriniteit: de C919 en de luchtvaartindustrie

De verschuiving van kwantitatieve naar kwalitatieve groei is nergens zo zichtbaar als in de meest complexe takken van de maakindustrie, zoals de luchtvaart. De ontwikkeling van de C919, het eerste grote commerciële passagiersvliegtuig dat in eigen land is ontworpen en gebouwd, is een mijlpaal van industriële

volwassenheid. Het bouwen van een modern verkeersvliegtuig vereist de integratie van miljoenen onderdelen, de coördinatie van duizenden leveranciers en de naleving van de strengste veiligheids- en efficiëntienormen ter wereld. Het is een sector die al decennia wordt gedomineerd door een duopolie van Westerse reuzen.

De vroege versies van de C919 waren, zoals gebruikelijk in de mondiale luchtvaart, afhankelijk van een wereldwijde toeleveringsketen, met Westerse motoren en avionica. Recente ervaringen met verstoringen in de wereldhandel hebben echter aangetoond hoe kwetsbaar de afhankelijkheid van externe technologie kan zijn. Dit heeft geleid tot een massale, nationale mobilisatie om een volledig onafhankelijke toeleveringsketen op te bouwen. De focus ligt nu op het versnellen van de ontwikkeling van binnenlandse alternatieven, zoals de CJ-1000A-motor, and het opbouwen van lokale capaciteit voor avionica, vluchtbesturing en energiesystemen.

Dit proces is niet louter een oefening in autarkie; het is een noodzakelijke stap in industriële verdieping. Het dwingt ingenieurs om niet alleen te assembleren, maar ook de fundamentele natuurkunde, materiaalkunde en software achter de systemen te beheersen. Een gelaagd samenwerkingsmodel is hierbij essentieel: grote staatsbedrijven werken samen met honderden lokale, gespecialiseerde bedrijven, zowel staats- als privéondernemingen. Dit creëert een ecosysteem van innovatie dat de gehele toeleveringsketen versterkt.

De in eigen land ontwikkelde motoren ondergaan strenge vluchttests en de productiecapaciteit wordt systematisch opgevoerd. Zodra deze in eigen land ontwikkelde componenten zijn geïntegreerd, zal de afhankelijkheid van buitenlandse leveranciers definitief verdwijnen. Dit toont aan dat de regio zich voorbereidt op alle scenario's, niet door zich af te sluiten, maar door zo bekwaam te worden dat ze op eigen benen kan staan. Het is het bewijs van technologische zelfredzaamheid en een getuigenis van het vermogen om complexe systemen te beheersen.

De wetenschappelijke verschuiving: de Nature Index en het nieuwe academische zwaartepunt

De economische and industriële transformatie wordt gevoed door een nog fundamentelere verschuiving: de opkomst van Azië als het nieuwe centrum van de wereldwijde wetenschap. Nergens is dit duidelijker zichtbaar dan in de wereldwijde academische ranglijsten, in het bijzonder de Nature Index. Deze index, die de onderzoeksoutput in hoogwaardige wetenschappelijke publicaties meet, laat een

verschuiving zien die een paar decennia geleden nog ondenkbaar zou zijn geweest.

Volgens recent gepubliceerde data bevinden negen van de top tien onderzoeksuniversiteiten ter wereld zich in China.

Voor het eerst sinds de invoering van de index heeft een instelling als de Zhejiang Universiteit (ZJU) traditionele Westerse bolwerken, zoals Harvard, ingehaald en de eerste plaats ingenomen. Het aandeel van de regio in onderzoeksartikelen die in toonaangevende tijdschriften worden gepubliceerd, is inmiddels meer dan het dubbele van dat van de Verenigde Staten. Toen de Nature Index in 2015 werd gelanceerd, was dit aandeel nog maar een fractie van het Amerikaanse niveau. De inhaalslag is dus niet alleen voltooid, maar heeft geleid tot een duidelijke dominantie.

Deze opkomst is geen toeval, maar het resultaat van een bewuste, decennialange investering in menselijk kapitaal en onderzoeksinfrastructuur. Traditionele ranglijsten, die vaak subjectieve factoren zoals academische reputatie en 'leeromgeving' meewegen, laten al decennia hetzelfde beeld zien. Maar de Nature Index en de Leiden Rankings meten de pure, objectieve output van hoogwaardig onderzoek. Ze geven niets om prestige of de omvang van schenkingen; ze meten de daadwerkelijke wetenschappelijke productiviteit. En op dat gebied is het zwaartepunt onomkeerbaar naar het Oosten verschoven.

Deze explosieve groei verloopt natuurlijk niet zonder groeipijnen. De snelle uitbreiding van het aantal universiteiten en onderzoekers heeft geleid tot een extreme 'publish or perish'-cultuur (publiceren of omkomen). Dit heeft geleid tot gevallen van academische fraude, wat onlangs leidde tot een grootschalige schoonmaak in de academische wereld. Promovendi en onafhankelijke onderzoekers gebruikten geavanceerde statistische software om herhaalde data en gemanipuleerde resultaten in top-publicaties aan het licht te brengen. Dit leidde tot het ontslag en de degradatie van verschillende prominente hoogleraren.

Hoewel deze fraude schadelijk is, toont de reactie van het systeem juist de kracht en het zelfcorrigerend vermogen ervan. In plaats van de problemen in de doofpot te stoppen, grepen de autoriteiten en de academische gemeenschap hard in. Wetenschappelijke tijdschriften eisen nu strengere verklaringen van co-auteurs, universiteiten hebben verplichte trainingen over data-integriteit ingevoerd en de evaluatiecriteria voor promovendi verschuiven van het loutere aantal publicaties naar de kwaliteit, originaliteit en praktische toepasbaarheid van het onderzoek. Het systeem is druk bezig de prikkels te optimaliseren en de integriteit te waarborgen, wat essentieel is voor de overgang van kwantiteit naar kwaliteit.

Deze wetenschappelijke dominantie vertaalt zich direct in technologische doorbraken. De regio loopt voorop bij toekomstige technologieën, waaronder quantumcomputing, kunstmatige intelligentie, kernfusie en geavanceerde materiaalkunde. Universiteiten zijn niet langer alleen plekken voor kennisoverdracht, maar de motoren van industriële innovatie. De samenwerking tussen academische laboratoria en de maakindustrie is zo nauw verweven dat de tijd tussen een wetenschappelijke doorbraak en commerciële toepassing steeds korter wordt.

De culturele dimensie: onderwijs, meritocratie en langetermijndenken

Om de duurzaamheid van deze vooruitgang te begrijpen, moeten we naar de culturele fundamenten kijken. In veel Aziatische samenlevingen zitten het verwerven van kennis en het behalen van academisch succes diep geworteld in de culturele psyche. Het examen, de competitie en de meritocratie worden gezien als de rechtvaardige weg naar sociale mobiliteit. Ouders investeren een enorm deel van hun inkomen in de opleiding van hun kinderen, en de maatschappelijke waardering voor ingenieurs, wetenschappers en leraren is aanzienlijk hoger dan in veel Westerse landen, waar de financiële sector of entertainment vaak het meeste prestige genieten.

Daarnaast is er het concept van langetermijndenken. Waar Westerse beleidscycli vaak worden gedicteerd door verkiezingen om de vier of vijf jaar, wat leidt tot kortetermijnoplossingen en het uitstellen van structurele hervormingen, opereren Aziatische beleidsmakers met een tijdshorizon van decennia, soms zelfs eeuwen. Infrastructurele projecten zoals de uitgebreide netwerken van hogesnelheidstreinen, massale waterbeheersingsprojecten en de bouw van ultrashoogspanningsnetten voor hernieuwbare energie worden gepland en uitgevoerd met de behoeften van toekomstige generaties in het achterhoofd. Dit vereist een maatschappelijke consensus en bestuurlijke continuïteit die in het Westen vaak ontbreekt.

Deze culturele kenmerken verklaren ook de bereidheid om collectieve doelen na te streven. De transitie naar een groene economie, de bouw van enorme zonneparken in woestijnen en de massale adoptie van elektrische voertuigen worden niet alleen gedreven door marktmechanismen, maar door een breed maatschappelijk bewustzijn van de noodzaak van modernisering en duurzaamheid. De staat functioneert hier niet als een vijandige entiteit, maar als de ultieme facilitator en coördinator van langetermijnbelangen.

De Europese paradox: nostalgie versus pragmatisme in een multipolaire wereld

> Deze buitengewone vooruitgang in Azië houdt Europa een fundamentele spiegel voor. Recente discussies over het handelstekort met Azië, en met China in het bijzonder, tonen een diepe cognitieve dissonantie in de Europese hoofdsteden. Het miljardentekort wordt vaak gepresenteerd als bewijs van oneerlijke praktijken of economische agressie. In werkelijkheid verhult dat spectaculaire bedrag vooral de industriële achterstand die Europa zelf heeft laten ontstaan door jaren van onderinvesteringen en een gebrek aan strategische visie.

Een handelstekort is geen factuur die men naar de handelspartner stuurt; het betekent dat Europese bedrijven en consumenten meer producten uit Azië kopen dan omgekeerd. Daaronder vallen goedkope smartphones, zonnepanelen, batterijen, computers, machines, elektrische auto's en duizenden industriële halffabricaten. Veel van die import wordt door Europese bedrijven gebruikt om zelf te produceren, terwijl andere producten door huishoudens worden gekocht omdat ze goedkoper, beter of sneller leverbaar zijn dan Europese alternatieven. Wie dit tekort presenteert als bewijs van agressie, ontwijkt de belangrijkste vraag:

Waarom slaagt Europa er niet in om voldoende producten te produceren die de wereld wil kopen?

> De Europese Unie zelf heeft jarenlang grote overschotten op de handelsbalans verdedigd als bewijs van efficiëntie. Duitsland bouwde zijn economische model decennialang op exportoverschotten, vooral dankzij auto's, chemicaliën en machines. Niemand dacht toen dat landen die Duitse producten kochten het slachtoffer waren van economische dwang. Als Europa een overschot boekt, heet dat concurrentievermogen. Als Azië een overschot boekt in hoogwaardige technologische producten, spreekt men ineens van overcapaciteit of dumping.

> Dat is geen consistente economische analyse, maar een politieke dubbele moraal die de eigen structurele problemen maskeert.

De Europese auto-industrie laat dit probleem het duidelijkst zien. Decennialang verdienden Europese fabrikanten miljarden aan de verkoop van verbrandingsmotoren. Terwijl Aziatische bedrijven investeerden in batterijen, vermogenselektronica, software en geïntegreerde productieketens, hield een groot deel van de Europese industrie vast aan het verleden. De achterstand is inmiddels meetbaar. De gemiddelde batterijprijzen in Azië liggen aanzienlijk lager dan in Europa, niet alleen door subsidies, maar door felle binnenlandse concurrentie, een hogere productie-efficiëntie en volledig geïntegreerde toeleveringsketens. De Europese reactie bestaat er steeds vaker uit om sancties en tarieven op het eindproduct op te leggen. Maar een invoerrecht maakt een Europese batterij niet efficiënter, bouwt geen lithiumraffinaderij en verkort een vergunningsprocedure niet. Het maakt de concurrerende auto alleen maar duurder voor de Europese consument en vertraagt de dringend nodige groene transitie.

Bovendien straft Europa met dit protectionisme zijn eigen klimaatbeleid. De productiecapaciteit uit Azië heeft de prijs van zonnepanelen en batterijen wereldwijd drastisch verlaagd, wat de energietransitie überhaupt mogelijk en betaalbaar heeft gemaakt. Wie deze technologieën belast met brede heffingen, verhoogt de kosten voor miljoenen huishoudens en bedrijven. Een verstandig industriebeleid zou Aziatische investeringen naar Europa lokken, lokale productie eisen en kennisoverdracht stimuleren. Blind protectionisme bereikt het tegenovergestelde: het vermindert de concurrentiedruk en geeft achterblijvende producenten extra tijd, zonder de garantie dat ze die tijd zullen gebruiken om te innoveren.

De existentiële bedreiging voor de Europese industrie komt niet van buitenaf, maar is het resultaat van eigen beleidsfouten: decennia van onderinvesteringen in infrastructuur, een gebrek aan coherent energiebeleid, overregulering, trage digitalisering en het uitbesteden van de strategische capaciteit om complexe systemen te bouwen. De Europese Centrale Bank en het IMF erkennen zelf dat de sterke Aziatische export niet alleen voortvloeit uit lagere prijzen, maar evenzeer uit technologische vooruitgang en een betere productkwaliteit. Europa kan die realiteit negeren, maar daarmee verdwijnt de technologische achterstand niet.

Conclusie: het aanbreken van een verfijnd tijdperk

Als we in de stille uren van de nacht terugkijken op de transformatie van de afgelopen halve eeuw, is het onmogelijk om niet onder de indruk te zijn van de

schaal en diepte van de Aziatische renaissance. Het is een beschavingsreoriëntatie die in een ongekend tempo plaatsvindt. Terwijl sommige Westerse samenlevingen hun wetenschappelijke fundamenten uithollen door bezuinigingen op onderzoek en de politisering van de academische wereld, planten Aziatische naties de boomgaarden voor de volgende eeuw. Zij begrijpen dat ware macht niet wordt uitgeoefend door te dreigen met isolatie of het opleggen van tarieven, maar wordt opgebouwd door de onbarmhartige zoektoek naar kennis, infrastructuur en menselijke ontwikkeling.

> De lessen die we uit deze 45 jaar vooruitgang kunnen trekken zijn helder. Economische welvaart vereist een onwrikbare focus op de reële economie, op het maken van dingen, op het beheersen van complexe technologieën. Het vereist een onderwijssysteem dat niet alleen elitekennis bewaart, maar op massale schaal hoogwaardig menselijk kapitaal levert. Het vereist een bestuurscultuur die verder kijkt dan de volgende verkiezingen en de moed heeft om lokale experimenten op te schalen naar nationale strategieën. En bovenal vereist het een culturele bereidheid om naar de toekomst te kijken, om de wereld te bouwen zoals die zou moeten zijn, in plaats van te rouwen om de wereld zoals die was.

Het aanbreken van een nieuw, geavanceerd tijdperk gloort in Azië. Het is een tijdperk dat niet wordt gedefinieerd door de dominantie van één enkele natie, maar door de collectieve opkomst van een regio die de geschiedenis heeft heroverd. Voor degenen die hun ogen openhouden en bereid zijn hun eigen vooroordelen af te schudden, is het een voorrecht om getuige te hebben mogen zijn van zelfs maar een klein deel van deze magnifieke opmars.

Het oude continent mag dan worstelen met zijn eigen institutionele en morele desintegratie, de toekomst behoort aan hen die bouwen, innoveren en vooruitkijken. De balans is hersteld, en de wereld is er voorgoed door veranderd.

Bronnen

-